

Inger Christiansen, valevni javnaðarflokksins í Suðurstreymoy skrivar

Kvinnur og politikkur

Frá kvinnuliga valevnisfundinum, ið Kvinnufelagið í Havn skipaði fyrri 17. september

Á fundi hjá Kvinnufelagnum í Havn mánað kvöldið 17. september í ár í Mettustovu, har allar kvinnur vóru vælkomnar, og har einar 50 kvinnur vóru møttar, luttóku nakrar av teimum kvinnum, sum eru uppstillaðar til lögtingsvalið komandi.

Sjálv umboðaði eg listan hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag saman við Elin Súsónnu Jacobsen.

Umboðini fyrri hinar listarnar vóru Karin Kjelbro og Kristianna Rein fyrri tjóðveldislistan, Gunnvør Bærentsen og Óluva Samuelsen fyrri fólkaflokkslistan og Jutta Midjord fyrri sambandslistan.

Av teimum ætlandi 4 kvinnum — listin er ikki heilt liður — sum eru uppstillaðar á listanum hjá sjálvstýrisflokkinum, var bert Noomi Juul møtt, og hon tók ikki orðið.

Kristiligi Fólkaflokkurin Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokkur var als ikki umboðaður, og um hetta visti formaðurin í Kvinnufelagnum at siga, at tá hon vendi sær til Adolf Hansen við áheitan um, at flokkur hansara kundi senda eitt ella fleiri kvinnulig valevni til fundin, fekk hon tað svarið, at Adolf Hansen stórliga ivaðist í, um nakað virði var í, at flokkur hansara var umboðaður á hesum fundi, og at hann tí ikki ætlaði, at flokkur hansara skuldi verða umboðaður har! — So veit ein tað!

Tær greinargerðirnar, sum umboðini fyrri javnaðarflokkin og tjóðveldisflokkinn bóru fram, vóru tyðliga, at hesi umboðini høvdu fyrirreikað seg væl til fundin, meðan tey bæði umboðini fyrri fólkaflokkin og tað eina umboðið fyrri sambandsflokkinn vóru mestsum ófyrirreikað. Sambandsumboðið fekk tó hjálp frá Lisbeth Petersen, sum fyrr hevur verið uppstillað, men ikki er á listanum til hetta lögtingsvalið.

Uttan á nakran hátt at vera sambandshugað, má

eg siga, at eg meti tað vera stórt spell, at Lisbeth Petersen, sum innan sambandsflokkinn er so høgt í metum, at hon er flokkskrivari, og eisini hevur havt og hevur onnur álitistørv, t.d. er hon næstformaður í Kvinnufelagssamskipan Føroya, ikki er á valevnislistanum. Hjá summum flokkum er langt eftir, til menn og kvinnur fáa javnstøðu!

Av tí sindrinum, sum Gunnvør Bærentsen og Óluva Samuelsen vistu at siga, skiltist eisini tyðliga, at stríðið gongur innan fólkaflokkin í so máta.

Greinargerðin hjá Inger Christiansen

Tá talutiðin var avmarkað til umleið 5 minuttir til hvørt valevni, gjørdi eg av, heldur enn at brúka tíð upp á at umrøða Grundsjónarmiðini og Virkisráðanna hjá Føroya Javnaðarflokki, at byta tey út, tó so at eg gjørdi vart við, at virkisráðin, sum varð gjørd upp undir lögtingsvalið í 1978, síðani varð endurskoðað og skjótt fór at verða prentað og koma út í broyttum líki.

Sjálv greinargerðin hjá mær var so henda:

»Eg fari her at nýta høvi til at siga tykkum eitt sindur frá teimum royndum, eg havi gjørt tey umleið 4 árin, síðani eg stutt fyrri lögtingsvalið í 1980 gjørdist limur í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag.

Áðrenn tað hevði eg ikki verið limur í nokrum politiskum felag, heldur ikki niðri. Áðrenn eg búsettist í Føroyum í 1967, men eg hevði og havi við áðrenn og aftan á 1980 sum limur í Kvinnufelagnum og seinni nevndarlimur og formaður og sum umboð Kvinnufelagsins í Kvinnufelagssamskipanini og frá 1982-84 sum formaður fyrri hesa samskipan fingist

nógv við allar teir samfelagsspurningar, sum politisku feløgin eisini arbeiða við, bert við tí muni, at hesi arbeiða partapolitiskt. Somuleiðis hevði eg verið við at fyrireika fleiri skeið, m.a. taluskeið og tað skeiðið í kommunalpolitiskum arbeiði, sum Kvinnufelagssamskipanin skipaði fyrri á Skúlaheiminum í Marknagili í 1980, og sum ætlandi gjørdi sitt til, at fleiri kvinnur vóru valdar til kommunuvalið sama árið.

Niðurstøða mín í 1980

Eg helt meg sostatt í 1980 — og haldi meg framvegis — hava lært nógv av arbeiðinum í Kvinnufelagnum og Kvinnufelagssamskipanini, men eg var eisini komin til ta niðurstøðu, at samstundis sum hetta arbeiðið átti at halda fram og vónandi við nýggjum kreftum, so hvørt teir eldru ynksku at leggja frá sær ella nýta orku sína upp á aðrar uppgávur, samstundis var neyðugt, at nógv fleiri kvinnur enn higartil fóru at gerast virknar í teimum politisku feløgum fyrri á tann hátt at ávirka politikkinn hjá avvarðandi flokki og uppstillingina til lögtings-, fólkatings- og kommunuval.

Uppstillingin hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

Í nógv ár stóðu Jona Henriksen og Hanna Lisberg mestsum einsamallar sum álitiskvinnur hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag, men tey seinnu árin hevur felagið havt fleiri virknar kvinnur, og hesar hava saman við javnaðarkvinnum úr øðrum feløgum í landinum skipað fyrri fundum bæði í Havn og á bygð, við tí endamáli, at fáa enn fleiri kvinnur at vera virknar í felags- og floksarbeiðinum á jøvnum fæti við monnum.

Hetta hevur eisini eydnast í stóran mun, hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag enntá so væl, at tað meira enn so kemur fyrri, at luttakararnir á fundum felagsins eru umleið helvtin kvinnur og helvtin menn.

Eitt úrslit av hesum arbeiði sást eisini, tá uppstillingarfundur vórðu hildnir seinasta heyst til lögtingsvalið komandi. Onkur luttakari — ein maður — var so djárvur á 1. uppstillingarfundi at seta fram uppskot um, at miðað skuldi verða imóti at fáa helvt um helvt av kvinnum og monnum á listan, sum kundi hava í mesta lagi 16 valevni. Ikki sørt av kjaki stóðst av hesum, men tá ið av tórnaði aftan á 2. og 3. uppstillingarfund, var úrslitið kortini tað, at av teimum 16 valevnum á listanum vóru 6 kvinnur, og hetta meti eg eftir umstøðum vera eitt stórt stig tann rætta vegin.

Av tí at uppstillað varð so langt áðrenn valið, hevur okkurt valevni vegna burturferð og annað tikið seg av listanum, so hetta býtið verður møgulega eitt sindur broytt, tá listin aftur er fullfíggaður.

At fáa kvinnur á listan — ikki bara sum at siga tað

Tað er so nógv, sum spælir inn, tá talan er um uppstilling til val, og hóast vilji er hjá einum flokki ella einum politiskum felag at fáa kvinnur á valevnislistan, er hetta ikki bara sum at siga tað.

Millum limirnar í Suðurstreymoyar Javnaðarfelag eru fleiri kvinnur — eins og tað eru menn — sum út frá áralangum limaskapi og virki sínum í felagnum og herumframt virki sínum í samfelagnum annars skuldu verið sjálvskrivaðar sum valevni, og sum kortini ikki ynskja at vera uppstillaðar, t.d. við teirri grundgeving, at tær ikki meta tað bera til at vera virkin í politikki, meðan tær rokja hetta ella hatta starv ella álitistav.

Uttan at nevna nevna kann eg sum dømi nevna, at formaðurin í Føroya Lærarafelag, Føroya Sjúkrahjálparafelag og Brúkarafelagnum eru javnaðarkvinnur, sum ikki eru á valevnislistanum hjá Suðurstreymoyar Javnaðarfelag, hóast nógv í felagnum høvdu ynkskt, at ein ella fleiri av

teimum vóru at finna har. Sjálv var eg formaður fyrri Kvinnufelagssamskipanina, tá uppstillingin fór frá, við tað at aðalendamálið hjá hesi samskipan er at arbeiða fyrri javnstøðu, umbar eg meg sjálvandi ikki.

Niðurstøða mín i dag

Út frá teimum royndum, eg havi gjørt og við teirri grundgeving, at tað enn er langt á mál, til kvinnur og menn eru javnbjóðis umboðað í politikki, fari eg at heita á tykkum, sum eru her í kvöld, og sum ikki eru limir í felagnum hjá tí politiska flokkinum, sum tit kenna størsta tilknýti til, um at gerast limur har, og tað ein virkin limur, sum møtir á limafundi og á annan hátt luttekur í felagsarbeiðinum. Tað fer at vera bæði tykkum sjálvum og avvarðandi felagi og flokki til gleði og gagn.

Somuleiðis fari eg at heita á tykkum, sum eru

limir í einum politiskum felagi, men kanska ikki hava verið so virknar higartil, um at gera tykkum greitt, at tit við at gerast meira virknar veruliga hava møguleika fyrri at ávirka politikkinn hjá avvarðandi flokki og harvið í størri ella minni mun gongdina í samfelagnum.

At enda fari eg at siga, at tað er gott, at Kvinnufelagið upp undir eitt val heldur fundir sum henda, og tað er at fróast um, at so nógvar kvinnur eru komnar saman til henda fundin.

Men fyrirtreytin fyrri at fáa fleiri kvinnur at vera virknar innan politik er, at fleiri kvinnur gerast virknar ikki bert nakrar fáar vikur áðrenn hvørt val, og tá krossurin skal verða settur, men í tí dagliga arbeiðinum hjá einum politiskum felagi og flokki, kvinnuni sjálvari, flokkinum og samfelagnum sum heild at bata».

Inger Christiansen

ICELAND SEYÐISFJÖRÐUR **FARGE ISLANDS** TÓRSHAVN

Reglulig farmasigling
14. hvønn dag

p/f SKIPARAKSTUR

Bústaður: 3870 Viðareiði
tlf. 51033 og 51001
telex 81346 icefar fa